

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเครือข่าย
ชุมชนป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติด: กรณีศึกษา
เครือข่ายชุมชนอีสานล้านนา จังหวัดเชียงราย

ผู้เขียน

นายวัชรพงศ์ พุ่มชื่น

ปริญญา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. โกลุมภ์ สายจันทร์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเครือข่ายชุมชนป้องกัน
และแก้ไขปัญหาอาเสพติด กรณีศึกษาเครือข่ายชุมชนอีสานล้านนา จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากลวิธีและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาอาเสพติด
2. เพื่อศึกษาผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเครือข่ายชุมชน
ป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติด

ในการศึกษาวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
พร้อมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายชุมชนอีสานล้านนาตาม โอกาส ทั้งนี้ผู้วิจัยได้
ตั้งสมมติฐานในการศึกษาวิจัยได้ดังนี้คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้กระบวนการ
ดำเนินงานเครือข่ายชุมชน สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็น
อย่างดียิ่ง การค้นหาคำตอบก็คือการศึกษาที่มุ่งเน้นโดยไปทำความเข้าใจในพื้นที่ชุมชน โดยศึกษา
และเฝ้ามองปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการปฏิบัติการตามกิจกรรมของเครือข่ายและที่
สำคัญการสังเกตจากวิถีคิดหรือวิถีปฏิบัติของประชาชนหรือคนในชุมชนในพื้นที่ดำเนินการของ
เครือข่าย เริ่มแรกผู้วิจัยได้ศึกษาองค์กรภายในชุมชนที่มีตัวผู้นำเป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการทำงาน
อย่างมีส่วนร่วม ประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน ลักษณะโครงสร้างประชากร ระบบสังคม วิถี
ชีวิต ระบบความเชื่อ ตลอดจนสภาพสังคมโดยรวม ด้านเศรษฐกิจและการเมืองในชุมชนด้วย
การศึกษาในขั้นนี้ทำให้เกิดความสัมพันธ์กับการศึกษาเชิงข้อมูลในขั้นตอนต่อไป คือ สถานการณ์
ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ความรุนแรง ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาอาเสพติดและ
มิติปัญหาด้านอื่นๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน จากการศึกษาพบว่า ปัญหาอาเสพติดนั้นมีความซับซ้อน
เป็นอย่างมาก ผูกโยงไปกับทุกภาวะปัญหาที่เกิดขึ้น ในชุมชน เช่น ปัญหาการขายแรงงานใน
ต่างประเทศ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาเยาวชน การผูกโยงของปัญหเหล่านี้เป็นผล

ให้ชุมชนจำเป็นที่ต้องสร้างระบบคุณค่าหรือรูปแบบความสัมพันธ์บางประการของชุมชนที่มีอยู่มาเป็นแนวทางหรือกลวิธีในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น จากการศึกษาได้เข้าไปในพื้นที่ พร้อมทั้งสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลในเชิงลึกพร้อมกับแกนนำชาวบ้าน องค์กรพี่เลี้ยง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนพบว่า กลวิธีของชุมชนที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการและแก้ไขปัญหาก็คือ การใช้แนวคิดแบบวัฒนธรรมชุมชนมาเป็นส่วนสำคัญในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น การที่ชุมชนได้รวมตัวกันเป็นเครือข่ายในนามเครือข่ายอีสานล้านนาด้านภยยาเสพติด จังหวัดเชียงราย เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในวิธีการ ผ่านกระบวนการซักถามทางสังคมของชุมชนทั้ง 14 ชุมชน ดังนั้นการแก้ไขปัญหาเสพติดของประชาชนในพื้นที่ดำเนินการของเครือข่ายชุมชนอีสานล้านนาจึงเกิดการมีส่วนร่วมจากประชาชนอย่างแท้จริง

จากข้อเท็จจริงในการศึกษาพบว่า แม้สถานการณ์ปัญหาเสพติดในพื้นที่เป้าหมายของเครือข่ายจะมีอยู่ แต่กลวิธีและกระบวนการมีส่วนร่วมภายในชุมชน โดยแกนนำ คณะกรรมการประชาชนและกลุ่มต่างๆ ในชุมชน สามารถเฝ้าระวังพร้อมทั้งจัดการกับปัญหาเสพติดที่มีสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้เป็นอย่างดี ประการหนึ่งเครือข่ายชุมชนอีสานล้านนานั้นมีองค์กรพี่เลี้ยงที่มีประสิทธิภาพสูง ทั้งในด้านวิธีคิด การมองปัญหาที่เชื่อมโยงและวิธีการดำเนินงานที่เป็นเสมือนส่วนหนึ่งในชุมชน จึงทำให้เกิดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี ีกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนที่เกิดขึ้นในเครือข่ายชุมชนอีสานล้านนาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นส่วนหนึ่งในวิธีการอันหลากหลายของชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาของสังคม ความเชื่อและความพร้อมของประชาชนที่ผ่านการมีส่วนร่วมนั้นจะเป็นพลังขับเคลื่อนอันสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ไปสู่ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงและการเผชิญกับปัญหาด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

Independent Study Title

People Participation in Community Network on Drug
Prevention :A case Study of E-Sarn Lanna Community
Network, Chiang Rai Province

ผู้เขียน

Mr. Watcharapong Poomchuen

ปริญญา

Master of Arts (Political Science)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

Associate Professor Dr. Kosom Saichan

ABSTRACT

The purposes of this study were:

- 1) to study people's participation in drug prevention and solution strategies and procedures.
- 2) to study outcomes of people's participation in running drug and solution community network.

The study was a qualitative research. Data collection was conducted by a quasi-structured interview, a participating observation and experience exchanges as well as a participation in activities of Isan Lanna Community Network on occasion. The hypothesis of this study was the participation of people in engaging in community network could prevent and solve drug problem effectively. The answer to this study is to comprehend community area by studying changes in acting according to activities of the network and observing people's attitudes and lifestyle in the community where the network implemented. Firstly, the author studied the organizations in the community in which the leaders had play vital role in running the network, history, settlement, demographic structure, lifestyle, social structure, belief, and social, economic and political conditions in the community. At this stage of this research, it made some connection to data study in next step which was the expansion of drug problem, violence and effects caused by drug and other problems in the community. The result of this study revealed that the drug problem was a complicated issue which could link to other problems in the community, for example, the labor sales in foreign countries problem, the economic problem, the real estate problem, the juvenile problem. Because of these problems, it was important for the community to

construct value system and resurrect some relation patterns as an approach or a strategy to deal with them. From discussing and exchanging information with leaders of villages, trainer organizations, involved units and the people, it was found out that the strategy used by the people to cope with the problem was the idea of community culture. Communities assembling as a network in the name of Isan Lanna Network to stand up against drug in Chiang Rai created confidence in methods through social cultivation of 14 villages. Therefore, the solution to drug problem in the area where Isan Lanna Community Network existed created genuine people's participation.

According to the actual facts in this study, it revealed that although drug problem has still existed in the community where network run, strategies and participation of leaders, committee, the people, and the groups in the community have ways to cope with the problem with is always changeable. In addition, Isan Lanna Community Network had high effective trainer organizations in thinking strategy, in ability to link different problems together and in project running approach as a part of community. This results in the effectiveness of problem solving. The people taking part in Isan Lanna Community Network in order to prevent and solve the drug problem was one of several methods for people to play a part in solution to problems of society. Belief and readiness of people having joined in the network will be a significant power to develop the country, and to be ready to face with any changes and whatever problems.